

Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Kuruluş ve İşleyiş Yönergesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç- Kapsam- Dayanak

Amaç

Madde 1. Bu yönergenin amacı, Düzce Üniversitesi ve bağlı kuruluşlarında deney hayvanları ile yapılacak olan bilimsel araştırma, test, sağlık hizmetleri uygulamaları, eğitim-öğretim ve yayın gibi temel etkinliklerde kullanılan yöntem ve materyaller ile ilgili minimum etik standartları saptamak, etik ilkeler doğrultusunda görüş bildirmek ve araştırma önerilerini bu açıdan incelemek üzere, 6 Temmuz 2006 tarih ve 26220 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına dair Yönetmelik'in 9. Maddesinde öngörülen Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurul'un kuruluşu, görevleri, çalışma yöntemi, çalışma ilkeleri ve işleyişine ilişkin esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2. Bu Yönerge, Düzce Üniversitesi'nde deney amacıyla kullanılacak hayvanların kullanımından önce alınması gereken izinleri, Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'nun oluşturulmasını, bu kurulun çalışma esaslarını, görevlerini, eğitim, denetim ve yükümlülüklerini kapsar.

Dayanak

Madde 3. Bu Yönerge, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 9. Maddesi kapsamında yayımlanan Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik'in 9. ve 14. maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Tanımlar ve Organlar

Tanımlar

Madde 4. Bu yönergede geçen;

- Üniversite: Düzce Üniversitesi'ni
- Deney: Deneysel olmayan hayvancılık, tarımsal ya da kliniksel veterinerlik uygulamamaları dışında kalan ve hayvanların öldürülmesi veya işaretlenmesi için çağdaş kabul edilen, en az acı veren insancıl yöntemlerden başka; acı, eziyet, rahatsızlık veya kalıcı hasara neden olacak şekilde, yetiştirilmiş hayvanların, doğurtulmaları dahil, deneysel veya diğer bilimsel amaçlarla kullanılmasını,
- Deney hayvanı: Deneyde kullanılan veya kullanılacak hayvanı,
- Deney hayvanı kullanıcısı: Laboratuvar hayvanı kullanarak her türlü eğitim, araştırma, uygulama ve test yapmak, isteyen veya programların yapılmasında deney hayvanlarına dokunarak, gözlemleyerek katkıda bulunan öğrencileri, araştırmacıları, akademik, sağlık, teknik ve idari personeli,

- e) Etik: Ahlak bilimi, töre bilimi, insan ve hayvan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareket ve davranışların sınırlarını, davranışın öncesinde yol gösterici ve sınırlayıcı kurallar topluluğunu,
- f) Hayvan: Serbest yaşayan larva biçimleri ve/veya çoğalan larva biçimleri dahil, ancak cenin ya da embriyo biçimleri hariç, insan olmayan herhangi bir omurgalı canlıyı,
- g) Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu (DÜ-HADYEK): Üniversitemiz içinde ve bağlı kuruluşlarında bilimsel araştırma, test, tıbbi uygulamalar ve eğitim-öğretim gibi temel etkinliklerde deney hayvanları ile yapılacak işlemleri asgari etik ilkeler çerçevesinde değerlendirmeyi, görüş bildirmeyi, önerilen protokolleri incelemeyi, izin vermeyi, uygulamaların izlenmesini, deney hayvanları üzerinde yapılan bütün işlemlerin kayıt altına alınmalarını ve işlemler anında ya da geriye doğru izlenebilmelerini sağlayan kurulu,
- h) İnsancıl öldürme yöntemi: Bir hayvanın türüne göre en az fiziksel ve davranışsal acı verilmek suretiyle yaşamına son verilmesini,
- i) Kullanıcı kuruluş: Düzce Üniversitesi ile bağlı kuruluşlarını ve ilgili mevzuata uymak koşuluyla deney hayvanı kullanan ve bünyesinde veya yakınında hayvan deneyleri yerel etik kurulu bulunmayan diğer kuruluşları.
- j) Tedarikçi kuruluş: Deney hayvanlarının deneylerde kullanılmak amacı ile tedarik edildiği ilgili resmi makamlarca izin verilmiş ya da kayıt edilmiş gerçek veya tüzel kişiyi,
- k) Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Deney Hayvanları Yetiştirme ve Araştırma Merkezi (DUTF-DEHAM): Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı'na bağlı olarak çalışan Deney Hayvanları Yetiştirme ve Araştırma Merkezi'ni,
- l) Üretici kuruluş: Hayvanların, deney amacıyla kullanılabilmesi için yaşa ve büyüklüğe gelinceye kadar yetiştirildiği, bakıldığı ve deneylerde kullanılmak amacı ile üretildiği, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından izin verilmiş ya da kayıt edilmiş gerçek veya tüzel kişiyi,
- m) Yetiştirilmiş hayvan: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından izin verilen tesislerde üretilen ve bu yönerge çerçevesinde yapılacak deneylerde kullanılmak üzere yetiştirilerek, kimliklendirilmiş ve kayıt altına alınmış hayvanı,
- n) Yetkili kişi: Hayvanlar üzerinde bu yönergede tanımlanan uygulamaları yapabilecek eğitim ve yeteneğe sahip, deney hayvanı kullanıcılarını eğitebilecek nitelikteki kişileri ifade eder.

Deney Hayvanlarının Kullanılma Amaçları

Madde 5. Deney hayvanları:

- a) İnsanlar, hayvanlar ve bitkilerdeki hastalık, sağlıksızlık veya diğer anormallikleri ya da bunların etkilerinden kaçınılması, önlenmesi, tanısı, tedavisi ve söz konusu canlılarda davranışsal özelliklerin değerlendirilmesi, tespiti, düzenlenmesi veya değiştirilmesi amacıyla; ilaçların, aşıların, gıdaların, diğer madde ve ürünlerin geliştirme, imalat, kalite, etkinlik, toksisite ve güvenlik testlerinin yapılmasında,
- b) İnsan, hayvan ve bitkilerde fizyolojik mekanizmaların belirlenmesi, düzenlenmesi veya değiştirilmesi,
- c) Doğal çevrenin insan veya hayvanların sağlık ya da refahı yararına kullanılması,
- d) Eğitim-öğretim,
- e) Adli soruşturma

- f) İnsan, hayvan veya bitkilerde davranışsal özelliklerin değerlendirilmesi, tespiti, düzenlenmesi ya da değiştirilmesi,
- g) Bilimsel araştırma için kullanılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Organlar ve Görevler

Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulun Kuruluşu

Madde 6. DÜ-HADYEK;

- a) Deney hayvanları konusunda en az 1 yıl deneyimli, DÜTF-DEHAM'da görevli bir veteriner hekim,
- b) DÜ fakültelerinde görev yapan ve deney hayvanı kullanan toplam yedi öğretim üyesi,
- d) Deney hayvanları ile çalışmayan ve üniversite ile çıkar ilişkisi olmayan Düzce'de yaşayan bir T.C. vatandaşı,
- e) Üniversite ile çıkar ilişkisi olmayan bir sivil toplum kuruluşuna kayıtlı T.C. vatandaşı bir üyeden oluşur.

Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurul Üyelerinin Atanma ve Görev Süresi

Madde 7. Yerel etik kurulu başkanı, başkan vekili ve üyeleri; rektör tarafından atanır.

Madde 8. DÜ-HAYDEK üyelerinin görev süresi 4 yıldır. Görev süresi biten üye yeniden atanabilir. Bir takvim yılı içinde izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer. Üyelik sıfatının ölüm, emeklilik, ayrılma veya herhangi bir nedenle sona ermesi veya üyeliğin düşmesi halinde, yerine aynı usulle ve kalan süreyi tamamlamak üzere ayrılan üyenin niteliklerini taşıyan yeni bir üye seçilir.

Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunun Çalışma Yöntemi

Madde 9. DÜ-HADYEK aşağıda belirtildiği şekilde çalışır:

- a) DÜ-HADYEK en az ayda bir defa olmak üzere, kurum içinde önceden ilan edilmiş tarihte ve periyodik olarak, başkanın belirlediği gündemle ve salt çoğunlukla toplanır. Başkanın yokluğunda başkan vekili başkanlığı yürütür.
- b) Kararlar, kurul üye tam sayısının yarıdan bir fazlası ile alınır. Oy eşitliği durumunda başkanın oyu yönünde karar verilir.
- c) DÜ-HAYDEK'e yapılacak izin ve onay başvuruları FORM-1'nin (EK-1) eksiksiz doldurulması ile yapılır.
- d) Başvurular, yapılacak deneylerin yürütücüsü/yürütücüler konumundaki en kıdemli personel tarafından yapılır. Tez çalışmalarında yürütücü, tez danışmanı olan öğretim üyesidir. Yürütücünün öğretim üyesi olduğu başvurularda "en kıdemli personel" şartı aranmaz.

- e) Başvurular geliş sırasına göre gündeme konur ve en geç 2 toplantıda karara varılır. DÜ-HADYЕК başvuruları inceleyerek “uygun”, “düzeltilmesi gerekir”, “koşullu olarak uygun” veya “red” kararı verir. Gerekli hallerde kurul deneyimli uzmanların yazılı görüşüne başvurabilir ve uzmanları toplantıya davet ederek sözlü görüş isteyebilir.
- f) Düzeltilmesi yönünde karar verildiğinde, başvurular yürütücüsü/yürütücüleri tarafından düzeltildikten sonra tekrar değerlendirilir. Bunlar için “uygun” koşullu olarak uygun” ya da “ret” kararı verilir.
- g) İlk başvuruda ya da düzeltildikten sonraki başvuruda “koşullu olarak uygun” kararı verilmiş projeler, kararda belirtilen süre ile izlendikten sonra istenen koşulların yerine getirilip getirilmediği de dikkate alınarak “uygun” ya da “uygun değildir” şeklinde karar verilir.
- h) Etik kurul üyelerine ait başvurular görüşülürken ilgili kurul üyesi toplantıya katılamaz ve oy kullanamaz.
- i) Bütün başvurular ve alınan kararlar bir veri tabanında saklanır. Kayıtlar en az 5 yıl süre ile saklanır. Kayıtlar Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu, Bakanlığın ve Üniversite yönetiminin denetimine açık tutulur.
- j) DÜ-HADYЕК’ in çalışmaları ve kayıtlarının düzenli yürütülmesi için başkanlığa bağlı bir sekreteryaya kurulur.

Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunun Görevleri

Madde 10. DÜ-HADYЕК’ in görevleri aşağıda belirtilmiştir.

- a) Kendi çalışma usul ve esaslarını belirleyen yönergeyi hazırlamak ve gerekli hallerde değişiklik önerileri yapmak.
- b) Deney hayvanları üzerinde yapılacak tüm işlemlerin etik yönden kabul edilebilir sınırlarını belirleyerek çalışma protokollerini onaylamak veya gerekçeli olarak kabul etmemek.
- c) Kurum içinde deney hayvanı kullanılması sürecinin etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemek, bu amaçla gerekli düzenlemeleri yapmak.
- d) Deney hayvanları üzerinde yapılacak işlemlerin onaylanmış protokole göre yapılmasını sağlamak, gerektiğinde sonlandırılmalarını sağlamak.
- e) Deney hayvanlarında çalışacak personelin gerekli eğitim almasını sağlamak. Bu amaçla sertifika programları düzenlemek. Sertifikası olmayanların deney hayvanları ile çalışmasını engellemek.
- f) Deney hayvanlarının üretim, yetiştirme, barındırma ve nakil koşulları ile deneylerin yapıldığı laboratuvar koşullarını ve ekipmanın etik yönden uygun olup olmadığı denetlemek, uygun görmediği durumlarda deney hayvanı kullanılmasını engellemek.
- g) Deney hayvanı kullanımı ile ilgili her türlü bilgi ve veriyi toplamak, deney hayvanı yıllık kullanım raporunu hazırlamak ve Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu’na sunmak.
- h) Deneysel çalışmalar sonunda ortaya çıkan atıklar, ölü hayvanlar ve tıbbi atıkların 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde yok edilmesini sağlamak.
- i) Deney hayvanlarının 5199 sayılı Hayvanları Koruma Konununun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre kayıt altına alınmalarını ve izlenebilmelerini sağlamak.

Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunun Çalışma İlkeleri

Madde 11. DÜ-HADYЕК çalışmaları sırasında şu temel ilkeleri göz önünde bulundurur.

- a) Üniversitede hayvanlar üzerinde yapılacak tüm araştırma uygulamaları ve işlemleri için DÜ-HADYEK' in izni gerekir.
- b) DÜ-HADYEK tarafından yapılan düzenlemelere uygun olarak alınmış bir genel veya özel istisna olmadıkça; deneylerde fare (*mus musculus*), sıçan (*rattus norvegicus*), tavşan (*oryctolagus cuniculus*), kobay (*cavia porcellus*), hamster (*mesocricetus auratus*), köpek (*canis familiaris*) kedi (*felis catus*), bildırcın (*coturnix caturmix*) ve insan dışı primat türlerinin yasal deney hayvanı üreticisi ve tedarikçilerinden alınmış olması koşulu aranır. Kedi köpek gibi evcil türlerin sokakta başıboş olanları deneyde kullanılamaz.
- c) Bu yönergenin 4. maddesinde tanımlanan hayvanlar yasal bir tedarik kuruluşundan alınmaları ve deneysel maksatla üretilmiş olmaları kaydıyla deney hayvanı olarak kullanılabilirler.
- d) Doğadan alınmış yaban hayvanı üzerinde yapılacak deneylere ancak diğer hayvanların deneyin amacı ile uyumsuz ya da yeterli olmaması durumunda onay verilir.
- e) Üniversitede kullanılan hayvanların hangi üretici ya da tedarikçi kuruluşlardan olduğu tespit edilir ve kayıt altına alınarak veritabanına aktarılır.
- f) Bilimsel araştırmalarda kullanılacak deney hayvanlarına kötü uygulamalardan kaçınılması sağlanır.
- g) Deney hayvanlarının bu yönergenin 5. maddesinde belirtilen amaçlar kapsamında kullanılması sağlanır. Ağır ve şiddetli acı, stres ya da buna denk eziyet veren deneylerde bir hayvanın bir defadan fazla kullanılmaması sağlanır.
- h) Eğitim için sunum amacıyla kongre, konferans ve seminerlerde ağırlı deneylerin yapılmaması sağlanır.
- i) Hayvanlara mümkün olan en az acı verilerek ve en az strese sokarak bilimsel açıdan güvenilir veri elde edilmesi sağlanır.
- j) Araştırmalar süresince kullanılan deney hayvanlarına, türüne uygun şartlar hazırlanır ve en iyi fizyolojik, davranışsal ve çevresel koşulların temini sağlanır.
- k) Deney hayvanlarının uygun koşullarda ve eğitilmiş personel ile bakılması sağlanır.
- l) Canlı hayvanlarda yapılacak çalışmaların veteriner hekim gözetiminde ve ehil kişilerce yapılması sağlanır.
- m) Araştırma protokollerinde araştırmacılar tarafından deneysel hedef noktalarının belirlenmiş olması sağlanır.
- n) Araştırılan bilginin test edilmesi için geçerliliği kanıtlanmış alternatif yaklaşımlar varsa, hayvan deneyleri uygun görülmez ve hayvan kullanımı engellenir.
- o) Daha önce ayrıntılı olarak yapılmış deneylerin tekrarı önlenir.
- p) Deney için uygun hayvan ve yöntemin seçilmesi sağlanır.
- r) Geçerli bilimsel sonuç verebilecek en az sayıda hayvan kullanılması sağlanır.
- s) Deney hayvanlarına acı verecek deneylerin, uygun anestezi ile yapılması sağlanır.
- t) Hayvanların deney sonrası uygun koşullarda acı çekmeden öldürülmeleri sağlanır.
- u) Anestezi sonrası acıya maruz kalacak hayvanlarda, uygun analjezi uygulanması sağlanır.
- v) Deney sonrası sağ bırakılacak hayvanlarda uygun bakım sağlanır, hayvanın yetiştirilmesi, üretilmesi ve bakımından sorumlu veteriner hekim gözetiminde bulundurulur.
- y) Hayvanın uzun süreli ağır acı yaşayacağı bir deneye tabi tutulması önlenir.

Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunun Eğitim Çalışmaları

Madde 12. Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası Eğitim Programı, Çevre ve Orman Bakanlığınca yayımlanan 2007/11 sayılı Genelge'ye göre yapılır.

Deney hayvanı kullanım sertifika programının Üniversitede nasıl yürütüleceği ve ne zaman açılacağına DÜ-HADYEK karar verir. Sertifika Programında aşağıdaki konuların bulunması ve işlenmesi zorunludur.

Konu adı	Ders Saati			Verecek kişinin niteliği
	A Kategorisi		B Kategorisi	
	Hayvan bakıcıları ve diğer yardımcı personel A1	Teknisyen ve teknikerler A2	Araştırmacılar	
Deney hayvanlarının anatomisi, fizyolojisi, histolojisi ve biyokimyası	3	5	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Mevzuat	1	1	2	Bu konuda uzman kişiler
Hayvan deneyleri etiği	2	2	2	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Alternatif yöntemler	0	2	4	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Tutuş teknikleri	5	3	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
İlaç verme ve enjeksiyon teknikleri	0	3	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Kan ve örnek alma teknikleri	0	3	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Anestezi – ötenazi teknikleri	1	3	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Laboratuvar işletmesi	1	1	1	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler

Temel laboratuvar güvenliği ve temizlik (Çevre, ekipman, kafesler ve hayvanlarla ilgili her türlü yardımcı materyal: tanım, kullanım ve bakım, temizlik, hijyen, atıkların kontrolü)	6	6	6	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Hayvan refahı ve davranış özellikleri	4	3	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Deney hayvanlarının üretimi	2	2	2	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Deney hayvanlarının beslenmesi	2	2	1	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Hayvan hastalıkları (mikrobiyolojik, virolojik, parazitolojik)	2	2	2	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
İş sağlığı ve güvenliği	2	2	2	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
TOPLAM	31 saat^(*)	40 saat^(**)	40 saat^(**)	

Madde 13. DÜ-HADYEK aşağıdaki eğitim çalışmalarını yapar.

- Deney hayvanları ile uğraşan ve/veya uğraşacak olan araştırmacıların eğitimleri için ihtiyaç halinde eğitim programları, laboratuvar hayvanları kullanım sertifikası programları açar ve başarılı olanlara “Deney hayvanı Kullanım Sertifikası” verilir.
- Deney hayvanı kullanıcıları sertifika almadan hayvanlar üzerinde deney, eğitim, test amacıyla işlem yapamaz. Ve çalışma mekanlarında deney hayvanlarını barındıramazlar.
- Deney hayvanı üretilmesi ve yetiştirilmesi ve sorumlu personelin asgari olarak bilgilendirilmesi ve uyulması gereken usul ve esasları içeren bir meslek içi eğitim programı hazırlar ve periyodik olarak uygulanmasını sağlar ve denetler.
- Eğitim programları DÜ-HADYEK tarafından belirlenmiş yetkili kişiler tarafından yürütülür.
- Onay için sunulan deney hayvanı içeren araştırma protokollerine deney hayvanı kullanan kişinin kullanım sertifikası yoksa çalışmaya onay verilmez.
- Sertifikası olmayan araştırmacılar sertifikası olan başka araştırmacılarla başvurabilir. Kendisinin katıldığı, ancak doğrudan deney hayvanı ile işlem yapılamayan durumlarda, sertifikalı deney hayvanı kullanıcılarının yardımı ile deneylerini sürdürebilirler.
- 26220 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak başka

yerel etik kurullardan alınmış olan deney hayvanları kullanım sertifikaları araştırmalarda kabul edilir.

Madde 14. Deney hayvanları Kullanım Sertifika Programı en az 80 saat olup yukarıdaki madde 14. sayılan zorunlu ders konularının işlenmesinden sonra geri kalan zamanda laboratuvar stajı, rotasyon gibi faaliyetlerle tamamlanır. Kursiyerlerin sertifika alabilmeleri için derslere %80 devam ve program sonunda yapılacak sınavda başarılı olmak şarttır. Programa kaydolup devam ve başarı şartını yerine getirenlere “Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası” verilir. Sertifika Rektör ve DÜ-HADYEK Başkanınca imzalanır.

Madde 15. Bu Yönerge hükümleri dışında başka kuruluşlardan alınmış olan deney hayvanı kullanım sertifikalarının ya da benzerlerinin bu yönetmelik hükümlerine göre eşdeğer olup olmadıkları Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu karar verir.

Madde 16. Lisans/yüksek lisans düzeyinde deney hayvanı kullanımı ile ilgili alınmış olan eğitimlerin sertifika programına eşdeğer olup olmadıkları DÜ-HADYEK karar verir.

Madde 17. Deney hayvanları kullanılarak yapılan her türlü ulusal ve uluslararası yayımlanacak bilimsel etkinlikte “yerel etik kurulu onayı alınmıştır” veya “yerel etik kurul ilkelerine uyulmuştur” ifadesi yer alır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeřitli Hükümler**

Madde 18. DÜ-HADYEK’ in yazışmaları gizli olup, bu yönergede belirtilen yetkili kurumlar ve adli kurumlar dışında üçüncü şahıslara bilgi verilemez.

Madde 19. DÜ-HADYEK’ in oluru, onaylanan protokolde belirtilen konu ve verilen süre boyunca geçerlidir. Bitirilemeyen projeler için ek süre istenmesi zorunludur.

Madde 20. DÜ-HADYEK’ in olurları verilen protokole uygun olmak kaydıyla geçerlidir. Protokol değişikleri için işleme geçilmeden DÜ-HADYEK’ in önceden bilgilendirilmesi ve ek onay alınması zorunludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Yürürlük ve Yürütme**

Yürürlük

Madde 21. Bu Yönerge, Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 22. Bu Yönerge hükümlerini Düzce Üniversitesi Rektörü yürütür.

Geçici Hüküm

Madde 1. Bu Yönergenin yürürlüğü girmesi ile Üniversite Senatosunun 21.05.1998 tarihinde kabul ettiği “Düzce Üniversitesi Deney Hayvanları Etik Kurul Alt Kurulu Yönergesi” yürürlükten kalkar.